

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้คำไทยและความคงอยู่ของการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการแสดงละครและการอ่านบทสนทนา มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การเลือกตัวอย่างประชากร
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การเลือกตัวอย่างประชากร

ประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนวัดราชบุรณราชวิทยาลัย อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2533 จำนวน 78 คน

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนชุมชนวัดราชบุรณราชวิทยาลัย อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมาที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2533 จำนวน 60 คน ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. เลือกโรงเรียนที่ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบมีวัตถุประสงค์ คือ
 - 1.1 เลือกโรงเรียนที่มีขนาดกลาง มีจำนวนห้องเรียนและนักเรียนเพียงพอที่จะทำการวิจัยได้
 - 1.2 ผู้บริหารและคณะครูเห็นความสำคัญและสนับสนุนในการวิจัย
2. เลือกตัวอย่างประชากรแบบจับคู่คะแนน (Match Pair) โดยใช้คะแนนวิชา

ภาษาไทย ภาคความรู้ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2533 ของนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 78 คน มาเรียงคะแนนจากมากไปหาน้อย ดังนี้

คนที่ 1	49	คะแนน
คนที่ 2	48	คะแนน
คนที่ 3	48	คะแนน
คนที่ 4	47	คะแนน

ฯลฯ

เมื่อเรียงคะแนนเสร็จ จัดกลุ่มเข้าเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยการจับคู่เป็นรายบุคคล ในกรณีที่นักเรียนมีคะแนนไม่เท่ากัน จัดเข้ากลุ่มให้แต่ละกลุ่มมีคะแนนสูงและต่ำคละกัน ให้ได้ 30 คู่ ดังนี้

คู่ที่ 1	คนที่ 1	49	คะแนน	คนที่ 2	47	คะแนน
คู่ที่ 2	คนที่ 1	48	คะแนน	คนที่ 2	48	คะแนน

3. เลือกห้องเรียนเพื่อใช้เป็นกลุ่มทดลองที่ 1 สอนโดยการแสดงละคร กลุ่มทดลองที่ 2 สอนโดยการอ่านบทสนทนา โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

การสร้างแผนการสอน

แผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีดังนี้

1. แผนการสอนโดยการแสดงละคร
2. แผนการสอนโดยการอ่านบทสนทนา

รายละเอียดในการสร้างแผนการสอน

1. ขั้นตอนการเตรียมการ

1.1 ศึกษาค้นคว้า รวบรวมความรู้และทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน โดยการแสดงละครและการอ่านบทสนทนา การใช้คำในภาษาไทย จากเอกสาร วารสาร ตำราต่าง ๆ หนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2 ศึกษาเนื้อหาที่เกี่ยวกับการใช้คำที่มีความหมายเหมือนกัน คล้ายกัน และเกี่ยวข้องกัน จากคู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของกรมวิชาการ กระทรวง-

ศึกษาธิการ ซึ่งเนื้อหาดังกล่าวจะเน้นในบทเรียนที่ 4, 7, 11, 14, 16 และ 20

1.3 เลือกเนื้อหาที่จะนำมาเขียนบทละครและบทสนทนา เป็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้คำที่มีความหมายเหมือนกัน คล้ายกัน และเกี่ยวข้องกัน ให้ตรงกับความหมาย เหมาะสมกับบุคคล เวลา โอกาส และสถานที่ การใช้ภาษาอย่างเป็นทางการ ไม่เป็นทางการ และการใช้ภาษาระดับต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

1.4 ศึกษาความหมายของคำและการใช้คำที่เลือกในข้อ 1.3 จากหนังสือการใช้คำที่มีความหมายใกล้เคียงกันของ วรณ แก้วแพรง (2524) หนังสือภาษาไทยวันละคำ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2527, 2529, 2530, 2532) งานวิจัยของ พรรณทิพย์ ชำนาญกิจ (2527) คู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (2526) และพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 (2525)

1.5 เขียนบทละครและบทสนทนา โดยให้มีเนื้อหาสาระในการใช้คำต่าง ๆ ตามที่กำหนด ให้ถูกต้องตรงตามความหมาย เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล เหมาะสมกับข้อความ เหมาะสมกับสถานการณ์ จำนวนอย่างละ 12 เรื่อง แต่ละเรื่องกำหนดผู้แสดงเรื่องละ 8-10 คน เวลาที่ใช้ในการแสดงละครและอ่านบทสนทนา ไม่เกินเรื่องละ 20 นาที โดยยึดเนื้อหา ดังนี้

เรื่องที่ 1-4 เน้นการใช้คำที่มีความหมายเหมือนกัน

เรื่องที่ 5-8 เน้นการใช้คำที่มีความหมายคล้ายกัน

เรื่องที่ 9-12 เน้นการใช้คำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกัน

1.6 เกณฑ์ในการเลือกคำเพื่อใช้ในการเขียนบทละครและบทสนทนา

1.6.1 เป็นคำที่ส่วนใหญ่มีในหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

1.6.2 เป็นคำที่ใช้กันบ่อยและมักใช้กันผิด โดยดูจากเอกสาร ตำราที่เขียนไว้เกี่ยวกับคำที่มักใช้ผิด

2. ขั้นตอนการสร้างแผนการสอน

2.1 แผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ลำดับเนื้อเรื่องดังนี้

ตารางที่ 1 แผนการสอนการใช้คำไทย

แผนการสอน			
ที่	เนื้อหา	บทละครเรื่อง	บทสนทนาเรื่อง
1	การใช้คำในโอกาสที่เป็นทางการ ไม่เป็นทางการ	แบบแผนของภาษา	ภาษาพูด ภาษาทางการ
2	การใช้คำสุภาพแทนคำสามัญหรือ คำไม่สุภาพ	ความต้องการของ รุกขเทวา	สุภาพให้ถูกที่
3	การใช้คำให้เหมาะสมกับระดับ ผู้พูด ผู้ฟังหรือสิ่งที่กล่าวถึง	นิทรรศการวันเด็ก	ภาษาไทยมีระดับ
4	การใช้คำที่มีความหมายเหมือนกัน ในบทประพันธ์	จดหมายปริศนา	ยิ่งรู้มากยิ่งดี
5	การใช้คำที่มีความหมายคล้ายกัน	ความหมายคล้าย- ใช้ต่าง	ลูกสาวคนพ่อแม่
6	การใช้คำที่มีความหมายคล้ายกัน	แผนการณ์ของ พระฤๅษี	แผนการณ์ของพระฤๅษี
7	การใช้คำที่มีความหมายคล้ายกัน	ความรู้มีอยู่ทุกที่	เตรียมพร้อม
8	การใช้คำที่มีความหมายคล้ายกัน	ครุแจ้ว	รายงานภาษาไทย
9	การใช้คำที่มีความหมายคล้ายกัน	สิ่งแลกเปลี่ยนของ ต้มและต้ม	สารจากความฝัน
10	การใช้คำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกัน	คนช่างสงสัย	อยากเป็นลูกพ่อ
11	การใช้คำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกัน	สะพานภัย	ชนะเพราะภาษาไทย
12	การใช้คำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกัน	สามเกลอ	ครุข้อมเป็นครุทุกเมื่อ

2.1.1 ขั้นตอนการสร้างแผนการสอนโดยการแสดงละคร

จากบทละครที่สร้างขึ้น 12 เรื่อง นำมาสร้างแผนการสอน

เรื่องละ 1 แผน ตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. ชื่อเรื่อง (ชื่อบทละคร)
2. เนื้อหาที่ต้องการเน้น
3. ความคิดรวบยอด
4. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
5. เนื้อหา (รายละเอียดของเนื้อหาที่ต้องการเน้นในแต่ละแผน)
6. กิจกรรมการเรียนการสอน

6.1 ขั้นเตรียมการแสดง (ใช้เวลาออกเหนือจากชั่วโมงสอน) คือ เตรียมอุปกรณ์ในการแสดง ฉากประกอบ เตรียมผู้แสดง และเตรียมข้อมบทสำหรับผู้แสดง โดยครูจะมอบหมายงานให้เด็กก่อนถึงวันแสดงอย่างน้อย 1 สัปดาห์

6.2 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน นำโดยกิจกรรมที่สอดคล้องกับเนื้อหา แต่ละแผนจะไม่กำหนดกิจกรรมเหมือนกัน อาจเป็นเพลง เกม การสนทนาซักถาม การอ่านบทหรือกรองที่เหมาะสมกับเนื้อหา หรือผสมผสานกัน

6.3 ขั้นแสดง ผู้แสดงกลุ่มที่ได้รับมอบหมายจัดการแสดงละครตามบทบาทที่ได้รับการฝึกซ้อม ตามเรื่องราวที่กำหนด โดยนักเรียนคนอื่น ๆ เป็นผู้ชมและเข้าร่วมในกิจกรรม

6.4 ขั้นสรุป เมื่อการแสดงสิ้นสุดลง ให้นักเรียนช่วยกันสรุปในเรื่องต่อไปนี้

6.4.1 นักเรียนได้แสดงและได้ชมการแสดงละครเรื่องอะไร

6.4.2 นักเรียนได้ความรู้อะไรบ้างจากการแสดงและการชมการแสดงละครในครั้งนี้น่า

6.4.3 ผู้แสดง แสดงบทบาทได้เหมาะสมมากน้อยเพียงใด

6.4.4 คุรุสรูปเนื้อหาสาระทั้งหมดอีกครั้ง

7. สื่อการสอน

8. การวัดและประเมินผล

2.1.2 ขั้นตอนการสร้างแผนการสอนโดยการแสดงการอ่านบทสนทนา จากบทสนทนาที่สร้างขึ้น 12 เรื่อง นำมาสร้างแผนการสอน

เรื่องละ 1 แผน ตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. ชื่อเรื่อง (ชื่อบทสนทนา)

2. เนื้อหาที่ต้องการเน้น

3. ความคิดรวบยอด

4. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

5. เนื้อหา (รายละเอียดของเนื้อหาที่ต้องการเน้นในแต่ละแผน)

6. กิจกรรมการเรียนการสอน

6.1 ขั้นเตรียมการแสดง (ใช้เวลาออกเหนือจากชั่วโมงสอน) คือ เตรียมผู้แสดง เตรียมซ้อมบทสำหรับผู้แสดง โดยครูจะมอบหมายงานให้เด็กก่อนถึงวันแสดงอย่างน้อย 1 สัปดาห์

6.2 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน นำโดยกิจกรรมที่สอดคล้องกับเนื้อหา แต่ละแผนจะไม่กำหนดกิจกรรมเหมือนกัน อาจเป็นเพลง เกม การสนทนาซักถาม การอ่านบทร้อยกรองที่เหมาะสมกับเนื้อหา หรือผสมผสานกัน

6.3 ขั้นแสดง ผู้แสดงกลุ่มที่ได้รับมอบหมายจัดการแสดงการอ่านบทสนทนาตามเนื้อหาที่กำหนด โดยนักเรียนคนอื่น ๆ เป็นผู้ชมและเข้าร่วมในกิจกรรม

6.4 ขั้นสรุป เมื่อการแสดงสิ้นสุดลง ให้นักเรียนช่วยกันสรุปในเรื่องต่อไปนี้

6.4.1 นักเรียนอ่านบทสนทนาและได้ชมและฟังการอ่านบทสนทนาเรื่องอะไร

6.4.2 นักเรียนได้ความรู้อะไรจากการอ่านบทสนทนาและการชม การฟังการอ่านบทสนทนา ในครั้งนี้บ้าง

6.4.3 ผู้แสดง แสดงบทบาทด้านเสียงได้

เหมาะสมมากน้อยเพียงใด เป็นต้นว่า ลีลาการพูด น้ำเสียงหนักเบา ฯลฯ

6.4.4 ครุสรูปเนื้อหาสาระทั้งหมดอีกครั้ง

7. สื่อการสอน

8. การวัดและประเมินผล

การหาคุณภาพของแผนการสอน ผู้วิจัยนำแผนการสอนทั้งแผนการสอนโดยการแสดงละครและแผนการสอนโดยการอ่านบทสนทนา ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนภาษาไทย ตรวจสอบพิจารณา แก้ไข และปรับปรุงข้อบกพร่องเกี่ยวกับภาษาที่ใช้ ปริมาณเนื้อหา เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และความเหมาะสมในการใช้สื่อจัดกิจกรรม

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบทดสอบความสามารถในการใช้คำไทย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาคู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ในเนื้อหาที่เกี่ยวกับการใช้คำที่มีความหมายเหมือนกัน คล้ายกัน และเกี่ยวข้องกัน และศึกษาเทคนิคการสร้างแบบทดสอบความสามารถในการใช้คำไทย จากเอกสาร ตำราต่าง ๆ

2. ศึกษาความหมายของคำและการใช้คำที่มีความหมายเหมือนกัน คล้ายกัน และเกี่ยวข้องกันตามที่กำหนด จากเอกสาร ตำราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบทดสอบ

3. สร้างแบบทดสอบความสามารถในการใช้คำไทย ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยสร้างให้ครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนด แบบทดสอบมีจำนวน 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ความสามารถในการใช้คำที่มีความหมายเหมือนกัน

ตอนที่ 2 ความสามารถในการใช้คำที่มีความหมายคล้ายกัน

ตอนที่ 3 ความสามารถในการใช้คำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกัน

แต่ละตอนมี 20 ข้อ รวมแบบทดสอบทั้งสิ้น 60 ข้อ แบบทดสอบเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ลักษณะตัวเลือกจะเน้นให้เด็กได้เลือกใช้คำที่มีความหมายเหมือนกัน คล้ายกัน และเกี่ยวข้องกัน ได้ถูกต้องเหมาะสมกับข้อความที่กำหนด

4. หากคุณภาพของแบบทดสอบความสามารถในการใช้คำไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ดังนี้

4.1 นำแบบทดสอบความสามารถในการใช้คำไทย ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาไทย จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาแก้ไขและนำมาปรับปรุงให้ดีขึ้น

4.2 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชนนวมินทราชูทิศณาลัย อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเคยเรียนเรื่องเหล่านี้มาแล้ว จำนวน 60 คน

4.3 นำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบทดสอบ มาหาค่าความยาก (P) แต่ค่าอำนาจจำแนก (D) ของข้อสอบแต่ละข้อ เลือกข้อสอบที่มีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ข้อสอบที่ไม่อยู่ในเกณฑ์ดังกล่าว นำมาปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

4.4 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงนี้ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดหนองนา อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา ที่เคยเรียนเรื่องเหล่านี้มาแล้ว จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยง โดยใช้สูตร K-R 20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder Richardson) ได้ข้อสอบที่มีค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยง 0.86

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้

1. ส่งหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัย ที่แจ้งและขอความร่วมมือไปยังอาจารย์ใหญ่โรงเรียนชุมชนนวมินทราชูทิศณาลัย ครูประจำชั้นและครูวิชาภาษาไทยของนักเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากร
2. ทดสอบเด็กก่อนเรียน (Pre-test) เพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐาน โดยใช้

แบบทดสอบความสามารถในการใช้คำไทย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. สอนนักเรียนทั้งกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ด้วยตนเอง โดยกำหนดการสอนดังนี้

ตารางที่ 2 วันและเวลาที่ใช้ในการทดลองสอน

เวลา	13.00-14.00 น.	14.00-15.00 น.
วัน		
จันทร์	การแสดงละคร	การอ่านบทสนทนา
พุธ	การอ่านบทสนทนา	การแสดงละคร

ทั้งนี้ผู้วิจัยสอนในเวลาเรียนปกติ กลุ่มทดลองที่ 1 สอนโดยการแสดงละคร กลุ่มทดลองที่ 2 สอนโดยการอ่านบทสนทนา ตามแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้เวลาในการทดลองสอน 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง (3 คาบ) ทั้งนี้รวมการสร้างความรู้ความคุ้นเคยกับนักเรียนอีกกลุ่มทดลองละ 2 ครั้ง รวมสอนทั้งสิ้น 7 สัปดาห์

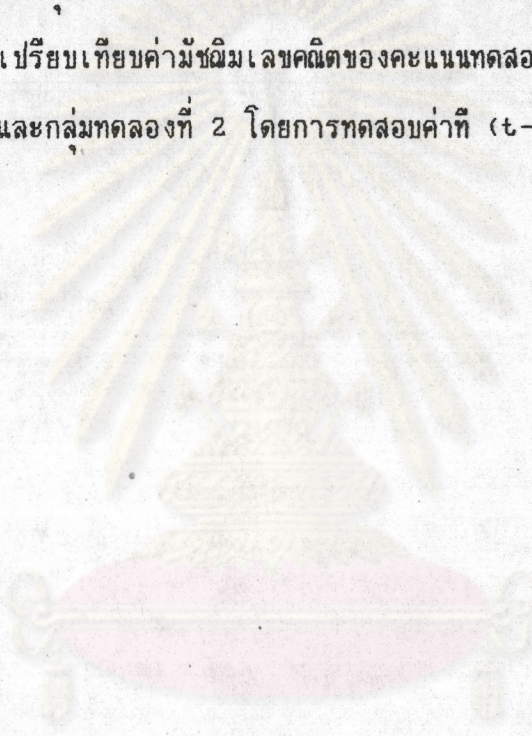
4. เมื่อทดลองสอนครบตามกำหนดเวลาแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบความสามารถในการใช้คำไทย โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกันที่ใช้ทดสอบก่อนสอน ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบไม่เกิน 1 ชั่วโมง 30 นาที

5. หลังจากนั้น 2 สัปดาห์ ให้นักเรียนทำแบบทดสอบความสามารถในการใช้คำไทยชุดเดิมอีกครั้ง เพื่อวัดความคงอยู่ของการเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนทดสอบก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยการทดสอบค่าที (t-test)

2. เปรียบเทียบค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนทดสอบก่อนการทดลอง (Pre-test) และหลังการทดลอง (Post-test) ของแต่ละกลุ่ม โดยการทดสอบค่าที (t-test) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01
3. เปรียบเทียบค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนทดสอบหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยการทดสอบค่าที (t-test) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01
4. เปรียบเทียบค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนทดสอบหลังการทดลอง ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ของแต่ละกลุ่ม โดยการทดสอบค่าที (t-test) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01
5. เปรียบเทียบค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนทดสอบหลังการทดลองครั้งที่ 2 ระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 โดยการทดสอบค่าที (t-test) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย